

Huvudman

Karlstads kommun
karlstadskommun@karlstad.se

Beslut

Datum 2025-01-22

Dnr SI 2024:8760

Sida 1 (4)

Ärendet

Tematisk tillsyn av skolans val i årskurs 7–9 vid grundskolan Rudsskolan i Karlstads kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlstad kommun att senast **den 21 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Karlstads kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Karlstads kommun ska vidta följande åtgärder

Skolans val

1. Huvudmannen ska, efter förslag från rektorn, besluta om en ny lokal timplan som stämmer överens med bestämmelserna i skollagen och skolförordningen. Den lokala timplanen ska ges in i samband med huvudmannens redovisning (9 kap. 3–4 §§ skolförordningen (2011:185) samt bilaga 1 till skolförordningen).
2. Se till att rektorn senast den 21 mars 2025 fattar beslut om användningen av skolans val för läsåret 2024/25. Beslutet ska ges in i samband med huvudmannens redovisning. Av beslutet ska framgå vilket eller vilka ämnen som ska användas till skolans val (10 kap. 4 § skollagen och 9 kap. 9 § skolförordningen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8760) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under höstterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende timplan, rektorns beslut om skolans val samt fördelning av undervisningstid inom skolans val. Rudsskolan i Karlstads kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom oanmält besök på skolenheten den 14 november 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. elevscheman. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Skolans val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att Karlstads kommun har beslutat om en timplan som gäller för Rudsskolan. Rektorn har inte varit inblandad i processen kring beslutet, utan beslutet har tagits av nämnd på förslag av tjänsteman hos huvudmannen.

Rektorn uppger i intervju att skolan använder sig av skolans val och att hen har tagit beslut om hur utrymmet för skolans val ska användas. Vilka ämnen som omfattas av skolans val framgår inte av timplanen men finns angivet i bland annat samverkansprotokoll och elevernas scheman.

Av ingiven timplan för läsåret 2024/25 framgår att huvudmannen beslutat om totalt 2 643,3 timmar undervisningstid för högstadiet. Skolinspektionen har tagit del av scheman för årskurs 7–9, för läsåret 2024/25, där skolans val finns angivet i elevernas scheman. Av intervjun med rektorn samt ingivna scheman framgår i huvudsak följande. Skolans val sker 40 minuter per vecka i samtliga årskurser varav tio minuter är utökad

undervisningstid. Samtliga klasser har reducerad undervisningstid med 5 minuter i ämnena bild, slöjd, samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen samt med 10 minuter i ämnet idrott och hälsa. Inget av dessa ämnen har reducerats mer än 20 procent i undervisningstid. Skolans val används för ämnesfördjupning där eleverna kan få arbeta med olika uppgifter, beroende på vad lärarna bedömer att eleverna är i behov av. Rektorn har tagit beslut om att skolans val ska fördelas på detta sätt. Lärarna bestämmer vad eleverna ska arbeta med, ibland i samråd med eleverna. Vilket ämne som tiden används till kan vara olika för olika elever och är individbaserat utifrån den enskilda elevens behov.

Rättslig reglering

Utöver de ämnen som räknas upp i 10 kap. 4 § skollagen ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen).

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (3 kap. 6 § skolförordningen).

Av timplanen för grundskolan framgår hur den garanterade undervisningstiden i ämnena ska fördelas på högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Inom skolans val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut (9 kap. 9 § skolförordningen).

Av bilagan framgår bland annat att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas (Bilaga 1, Timplan för grundskolan, till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Karlstads kommuns verksamhet vid Rudsskolan inte uppfyller författningarnas krav avseende att rektorn ska lämna förslag inför huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstid mellan årskurserna. Utredningen visar att huvudmannen har fattat detta beslut utan att rektorn har varit delaktig i förfarandet. Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att det inte är rektorn som har beslutat om hur utrymmet för skolans val ska användas i

verksamheten. Utredningen visar att det i stället är lärarna, ibland i samråd med eleverna, som bestämmer vad eleverna ska arbeta med inom ramen för skolans val. Enligt skolförordningen ska det vara rektorn som beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas och rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut. Vidare görs bedömningen att det inte framgår i vilket eller vilka ämnen det ska ske en fördjupning i inom ramen för skolans val. Av utredningen framgår att skolans val förvisso används för ämnesfördjupning i ett eller flera ämnen men att det är lärarna som bedömer vad respektive elev är i behov av att arbeta med och att det kan vara olika för olika elever vilket ämne tiden används till. Det är således oklart vilka ämnen som faktiskt omfattas av skolans val vilket utgör en brist. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen och det är rektorn som ska besluta om hur utrymmet för skolans val ska användas, det vill säga i vilket eller vilka ämnen det ska ske en fördjupning i.

Skolinspektionen bedömer slutligen att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende att inget ämne eller ämnesgrupps undervisningstid har reducerats mer än 20 procent till förmån för de ämnen som kan ingå i skolans val.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Karlstads kommuns verksamhet vid Rudsskolan uppfyller inte författningarnas krav avseende att rektorn ska lämna förslag inför huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstid mellan årskurserna och vad gäller att det är rektorn som ska besluta om hur utrymmet för skolans val ska användas samt i vilket ämne eller ämnen det ska ske en fördjupning i inom ramen för skolans val. Det finns därför skäl att förelägga Karlstads kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Kaiwan Adl Zarabi

Föredragande
Signerat av: Kaiwan Adl Zarabi